

DOI: 10.21802/artm.2023.2.26.186
УДК 61:378.093-057.875-054.6:[378.015.3:005.32]

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ ДО НАВЧАННЯ В ІНОЗЕМНИХ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ НА КЛІНІЧНІЙ КАФЕДРІ

О.О. Ханюков, О.В. Смольянова

*Дніпровський державний медичний університет,
кафедра внутрішньої медицини 3, м. Дніпро, Україна,
ORCID ID: 0000-0003-4146-0110, e-mail: khanyukov.al@gmail.com;
ORCID ID: 0000-0002-8654-381X, e-mail: smolyanova.ukr@gmail.com*

Резюме. Серед основних факторів, що впливають на привабливість закладу вищої медичної освіти на міжнародному ринку, є задоволеність країни замовника результатами навчання. Останні визначаються за рівнем оволодіння випускником необхідними компетентностями, і серед них фахові – які студент опанує на клінічних кафедрах – займають чільне місце і є визначальними для професії. А набуття здобувачем зазначених у програмі компетентностей залежить, поміж іншого, від достатньої його мотивації. Було доведено, що мотивація до навчання здобувачів вищої медичної освіти (ВМО) змінюється під дією різних чинників.

Саме тому **метою дослідження** було за результатами огляду літератури встановити фактори, які в іноземних здобувачів ВМО впливають на мотивацію до вивчення клінічної дисципліни, а також визначити шляхи її підвищення.

При опрацюванні літературних джерел встановлено, що для підтримання достатнього рівня мотивації до навчання необхідне розуміння специфічних потреб студентів-медиків з інших країн і створення середовища, яке сприяє навчанню та розвитку. Серед напрямів роботи як викладача, так і закладу освіти, для підвищення мотивації до вивчення клінічної дисципліни в іноземних здобувачів ВМО виділено наступні: необхідність мовної підтримки, забезпечення набуття полікультурної компетентності, сприяння розвитку почуття зв'язку в групі, встановлення чітких навчальних цілей, регулярне забезпечення конструктивного зворотного зв'язку, покращення доступу до отримання клінічного досвіду, призначення наставника або тьютора, підкреслення значущості клінічної дисципліни, надання прикладів ролевих моделей, залучення до участі в дослідницьких проектах, акцентування уваги на необхідності фізичного й психічного благополуччя.

Ключові слова: іноземні студенти-медики, мотивація до навчання, медична освіта, клінічна кафедра.

Вступ. Протягом останнього десятиліття відмічалось постійне збільшення частки іноземних студентів-медиків в українських закладах вищої освіти [1]. Але ця тенденція була порушена через військову агресію з боку російської федерації. Тому перед закладами вищої медичної освіти України поставала нагальна проблема – збільшення своєї привабливості для іноземних здобувачів зараз та відновлення попиту на навчальні послуги в майбутньому.

Серед основних факторів, що впливають на привабливість закладу вищої медичної освіти, є задоволеність країни замовника результатами навчання. Останні визначаються за рівнем оволодіння випускником необхідними компетентностями, і серед них фахові – які студент опанує на клінічних кафедрах – займають чільне місце і є визначальними для професії.

Набуття здобувачем зазначених у програмі компетентностей залежить, поміж іншого, від достатньої мотивації студента [2], яка визначає його готовність досягати поставленої мети ціною важкої праці з використанням усіх власних здібностей та жертвування своїми інтересами [3]. Доведено, що мотивація до навчання може змінюватися під дією різних чинників [4]. Їх розуміння дозволить викладачам та закладам освіти, впливаючи на них, сприяти розвитку позитивної мотивації до вивчення клінічної дисципліни в іноземного здобувача вищої медичної освіти (ВМО).

Мета дослідження: за результатами огляду літератури встановити фактори, які в іноземних здобувачів ВМО впливають на мотивацію до вивчення клінічної дисципліни, а також визначити шляхи її підвищення.

Результати дослідження та їх обговорення. При опрацюванні літературних джерел виявлено, що однією з широко використовуваних в освіті моделей мотивації є теорія самовизначення, відповідно до якої існує три її ключові компоненти: автономія, компетентність і зв'язок (відчуття спорідненості з іншими у групі) [5]. Ці три складники взаємодіють і впливають один на одного, формуючи мотивацію до вивчення дисципліни. Коли студенти відчувають самостійність, вважають себе компетентними у своїх здібностях і мають сприятливе соціальне середовище, їх мотивація зростає [5, 6].

Варто пам'ятати, що мотивація до навчання студента-медика є динамічною конструкцією, яка змінюється під дією різних факторів: особисті інтереси, цінності, цілі, зовнішні винагороди та перепони, внутрішнє задоволення, а також отримане від викладача розуміння значущості й актуальності предмету для їх майбутньої кар'єри [4].

Крім того, необхідно враховувати чинники, що можуть негативно впливати на мотивацію вчитися в іноземних здобувачів ВМО (рис. 1).

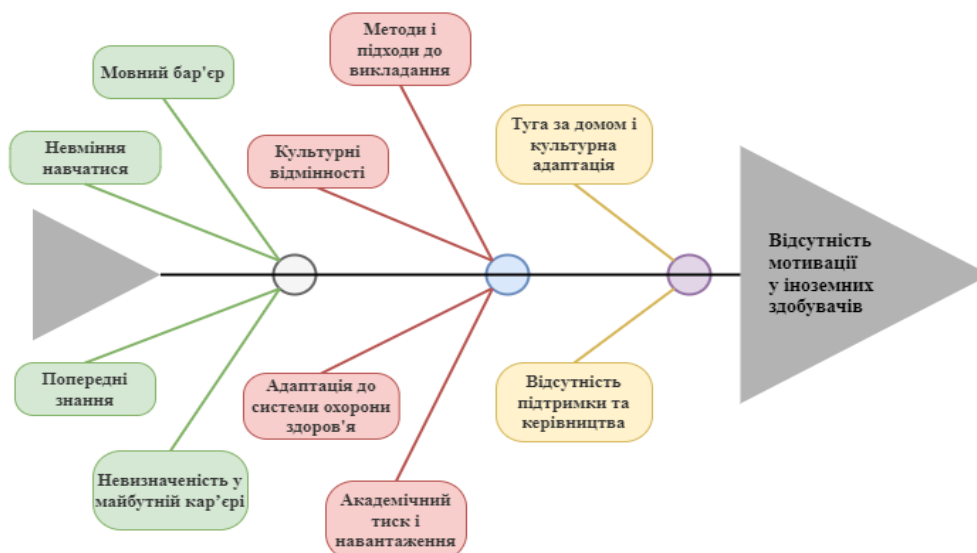

Рис. 1. Чинники, що впливають на навчання іноземних здобувачів ВМО (за [7–12]).

Для створення позитивної мотивації у іноземних студентів-медиків на клінічній кафедрі необхідне розуміння їх унікальних потреб (рис. 1) і створення середовища, яке підтримує навчання та розвиток. Стратегії для реалізації цього мають бути націлені як на

зміни з боку організації, так і на вплив на окремого студента. Деякі варіанти втручання є специфічними для іноземних здобувачів ВМО, а інші – не відрізняються від тих, що застосовуються до всіх студентів, але від цього вони не стають менш цінними (рис. 2).

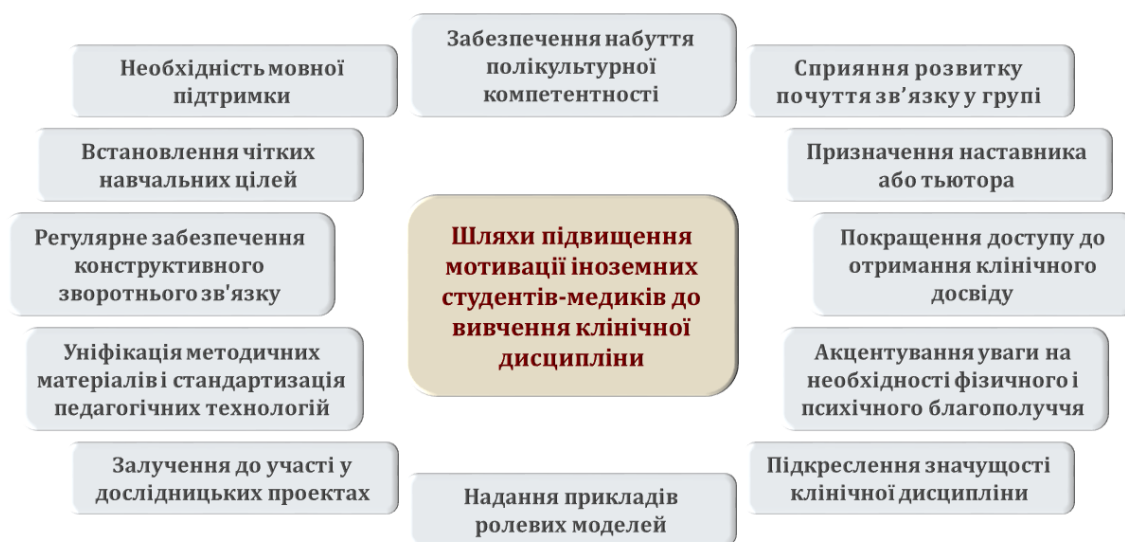

Рис. 2. Шляхи підвищення мотивації іноземних студентів-медиків до вивчення клінічної дисципліни.

Необхідність мовної підтримки є обов'язковим елементом підвищення мотивації до опанування клінічної дисципліни, адже погане знання мови може бути серйозною перешкодою для іноземних студентів-медиків під час роботи в лікарні [8–11,13] (вплив на відчуття компетентності як складової мотивації за теорією самовизначення [5]). Потрібно пам'ятати, що покращення навичок спілкування сприяє впевненості в собі [14], і, як наслідок, підвищує мотивацію до роботи в умовах клініки. Вивчення на мовних кафедрах конструкцій, які дозволяють у майбутньому більш вільно спілкуватися з пацієнтами, впровадження додаткових курсів, адаптованих до медичної термінології, можуть

допомогти іноземному здобувачу. Прикладом реалізації цього є введення в початковий процес дисциплін, які формують професійні комунікативні компетентності для спілкування рідною мовою пацієнта у перші роки навчання [15, 16], а також вивчення української мови на підготовчому відділенні [8].

Однак зазначена вище проблема залишається актуальною і на старших курсах. Так, за даними дослідження під керівництвом Якубовської І.О. близько 66% іноземних здобувачів 5-6-го років навчання визначали мовний бар'єр як причину браку комунікації з пацієнтами і практикуючими лікарями та суттєву перешкоду в навчальному процесі [10]. На

старших курсах ефективним інструментом допомоги іноземним студентам-медикам у клініці є командна робота з інтернами-резидентами країни навчання, які теж виграють від цієї взаємодії, підвищуючи свої знання іноземної мови [11]. Слід зазначити, що значною перешкодою може бути й недостатнє володіння мовою навчання – англійською [7, 9, 10, 12, 17], оскільки в цьому випадку студент не здатен опанувати теоретичний матеріал за клінічною дисципліною, що може бути перешкодою для наступної комунікації з пацієнтом [8,17].

Не менш важливим напрямом для розвитку позитивної мотивації до навчання на клінічній кафедрі є забезпечення набуття **полікультурної компетентності** як здобувачами, так і викладачами [9, 18]. Адже складнощі соціально-культурної адаптації до нового середовища перебування, за думкою студентів-медиків, є значущою перешкодою при навчанні в Україні [12]. Іноземним здобувачам ВМО необхідно «звикнути» до особливостей місцевої культури та клінічної практики [13]. Тому обов'язковим є включення в навчальний план оволодіння цією компетентністю студентів-медиків для розуміння різних культурних практик та вірувань заради кращої взаємодії з пацієнтами в країні навчання [18]. Допомогти цьому може введення програм наставництва або «приятельських програм», що об'єднують іноземців із місцевими студентами чи викладачами, які будуть направляти та підтримувати їх [11]. З іншого боку, важливим є набуття полікультурної компетентності викладачами й співробітниками факультетів для врахування особливостей поведінки та навчання іноземних здобувачів ВМО [7, 9, 19]. Для реалізації цього можливе проведення семінарів, тренінгів, залучення до святкування важливих для студентів дат тощо [18].

Наступним ключовим моментом є **сприяння розвитку почуття зв'язку в групі**, адже це є одним з компонентів мотивації за теорією самовизначення [5]. За даними Kusurkar R. відчуття спорідненості з іншими людьми, які поділяють подібні інтереси та цілі (інші студенти, викладачі, лікарі тощо), а також їх позитивна оцінка сприяє підвищенню мотивації до навчання у здобувачів ВМО [4]. У роботі Yahata S. з колегами показано, що висока мотивація здобувача до вивчення клінічної дисципліни була пов'язана з позитивною взаємодією з іншими студентами [20]. Схожими були результати дослідження під керівництвом Коваленко Н.П., де отриманням від однокласників схвалення своїх дій та підтримки під час заняття було названо студентами-медиками фактором, який підвищує мотивацію [2]. Тому важливо заохочувати співпрацю, відкриті дискусії з іншими студентами, адже таке середовище допомагає іноземним здобувачам ВМО комфортно висловлювати свій погляд та активно залучатись до процесу навчання, оскільки це підвищує мотивацію [4]. На клінічній кафедрі цьому сприяють, наприклад, робота малими групами з пацієнтом з наступною доповіддю й обґрунтуванням дій на занятті [21], обговорення кейсів (з архіву викладача) [22], організація клінічно орієнтованих командних змагань [23] або проведення клінічних симуляцій [24, 25]. Крім того, такі методи навчання сприяють виникненню відчуття автономії (один з трьох компонентів мотивації за теорією самовизначення [5]), що,

за даними Williams G.C. з колегами, посилює мотивацію до вивчення клінічної дисципліни, дозволяючи здобувачам ВМО взяти на себе відповідальність за опанування предмету та навчатися самостійно без зовнішніх тригерів [26].

Суттєвими складовими покращення мотивації до вивчення клінічної дисципліни є **встановлення чітких навчальних цілей** [2, 4, 19] та **уніфікація методичних матеріалів і стандартизація педагогічних технологій** [17]. Необхідно, аби іноземні студенти-медики чітко зрозуміли навчальні цілі, очікування та критерії оцінювання, адже тут є певні особливості [21]. Вони полягають у тому, що окрім теоретичних, потрібно набути клінічні навички (як практичні, так і ментальні, наприклад, клінічне мислення). Бажано впевнитися, що вищезазначене для них є зрозумілим [2]. У своїй роботі Kusurkar R. показала, що система оцінювання на основі стандартів та чітко прописаних критеріїв сприяє виникненню сильної внутрішньої мотивації та більш старанному навчанню в студентів-медиків [4]. Ця чіткість допомагає мотивувати здобувачів через виникнення в них відчуття напрямку зростання та розуміння мети.

Мотивуючим до навчання фактором є **регулярне забезпечення конструктивного зворотнього зв'язку і визнання досягнень здобувача ВМО** [21,27]. Необхідно регулярно надавати фідбек про успішність студентів, підкреслюючи їх сильні сторони та ті, які потрібно вдосконалити, з наданням рекомендацій щодо шляхів покращення клінічних компетентностей [21]. Крім того, важливим є наявність доступних ресурсів, які здобувачі можуть використовувати для самостійного навчання [2, 19]. Визнання досягнень і зусиль студента – як віч-на-віч, так і публічно – створює стимулююче навчальне середовище та надихає його, а позитивне підкріплення викликає почуття гордості за академічні успіхи (посилення відчуття компетентності за теорією самовизначення [5]). Як результат, це сприяє зростанню мотивації до подальшого опанування предмету [2, 28]. Схожий висновок робить у своєму дослідженні Williams G.C. – якщо студенти вважають себе компетентними під час вивчення клінічної дисципліни, їх мотивація до більш старанного навчання зростає [26].

Покращення доступу до отримання клінічного досвіду є ще одним значущим фактором для підвищення мотивації до вивчення дисципліни, причому важливим є ранній контакт з пацієнтами [29, 30]. Останнє стимулює студентів до більш глибокого вивчення базових предметів, адже вони бачать їх важливість для розуміння захворювань та можливість застосування отриманих на теоретичних кафедрах знань під час роботи з хворими [4, 22]. Як наслідок, вищий рівень опанування базових дисциплін сприяє кращому розумінню матеріалу, що вивчається на старших курсах. Значущість клінічного досвіду як мотивації до навчання висвітлюється у дослідженні серед німецькомовних студентів-медиків, у якому було показано, що вони готові до поїздки за власний кошт закордон саме для покращення навичок клінічного обстеження та розширення клінічного розуміння [31]. За даними українського опитування серед іноземних здобувачів 5-6 курсів визначено, що близько 65% з них під час літніх канікул готові працювати з лікарями для

вдосконалення своїх практичних та комунікативних навичок [10]. Тому обґрунтованим для стимулювання мотивації до вивчення дисципліни може бути надання іноземним здобувачам ВМО можливостей для залучення до «клінічної рутини» – участі в чергуваннях та консультаціях, ознайомлення з різними клінічними кейсами, навчання біля ліжка хворого, адже вони є безцінними для набуття необхідних компетентностей [4, 8, 32] (зокрема, комунікативних [14]). При цьому важливо заохочувати їх активно брати участь в обговореннях клінічних випадків, процесах прийняття рішень і подолання ускладнень, які виникають у процесі ведення пацієнта для опанування навичок клінічного мислення [32, 33]. Додатково для цього можна застосовувати кейс-метод як метод аналізу конкретного клінічного випадку з архіву викладача [22]. Усі вищезазначені варіанти навчання демонструють практичне застосування та релевантність знань та навичок, які вивчаються в курсі внутрішньої медицини, що позитивно впливає на мотивацію здобувача ВМО [4, 20, 29, 30]. Навпаки, за даними Nishikawa K. з колегами, відсутність або недостатність доступу до клінічної практики у студентів-медиків є фактором, що пов'язаний зі зниженням інтересу до дисципліни [34].

Призначення наставників або тьюторів іноземним здобувачам ВМО, які можуть запропонувати академічне та особисте керівництво під час їх навчання, доведено покращує мотивацію [11, 35]. Вони можуть надати підтримку, відповісти на запитання та допомогти подолати труднощі, що зумовлені як роботою у лікарні, так і культурною різницею. Бажано організувати регулярні зустрічі для обговорення питань, які виникли. Варто зазначити, що частково цю функцію можуть виконувати викладачі [2].

Ще одним шляхом впливу на мотивацію вивчати клінічну дисципліну є **підкреслення її значущості** та консультування студентів щодо можливої кар'єри за цим напрямом. Необхідним є обговорення важливості й актуальності клінічної дисципліни незалежно від майбутньої професії, яку бажає обрати здобувач (наприклад, для розвитку клінічного мислення, для розуміння, коли потрібно покликати консультанта тощо), адже поява інтересу до предмету підвищує мотивацію його вивчати [2, 19]. Консультування студентів щодо кар'єри допоможе іноземним студентам-медикам зрозуміти різні професійні можливості, поставити цілі та спланувати свою роботу в медицині. Допомога здобувачам у розумінні свого майбутнього може посилити їх мотивацію до вивчення клінічної дисципліни та обрання її як фаху [34]. З іншого боку, критика фахового напрямку іншими спеціалістами (лікарями, викладачами тощо) може призводити до зниження мотивації до його опанування [20].

Заохоченням до вивчення предмету є **надання прикладів ролевих моделей** – лікарів, які досягли успіху, працюючи у цій сфері медицини [20]. Важливим є підтримання зв'язку з випускниками, адже це може надати кейси історій успіху іноземних студентів-медиків, які вивчали клінічну дисципліну та досягли своїх кар'єрних цілей. Для підвищення мотивації до вивчення предмету можна підкреслити досягнення лікарів, їх просування по кар'єрі та задоволення, яке вони знайшли в обраній сфері. Це може надихнути та

мотивувати студентів, показуючи їм потенціал для успіху [20].

Залучення іноземних студентів-медиків до участі в дослідницьких проєктах, конференціях або стендових доповідях може не тільки підвищити їх мотивацію до вивчення клінічної дисципліни, а й сприяти професійному розвитку та відкрити двері для майбутніх можливостей [36]. Крім того, за даними Alamri Y. з колегами, участь у дослідницькій діяльності призводить до задоволення усіх потреб за раніше згаданою теорією самовизначення: вибір теми дослідження, що цікавить (тобто автономія), робота з дослідницькою групою (тобто спорідненість) й остаточне оприлюднення результатів (компетентність) [37]. Науковий досвід дозволяє студентам глибше зрозуміти певні аспекти клінічної проблеми, дотичної до конкретної сфери інтересів, та розвинути критичне мислення й аналітичні навички [36, 38]. До того ж, залучення до досліджень може розпалити ентузіазм і мотивацію до подальшого вивчення клінічної дисципліни [36, 38].

Останнім, але від цього не менш важливим, є **наголошення на необхідності турботи про себе та балансу між навчанням й особистим життям**. Потрібно заохочувати іноземних здобувачів ВМО вести здоровий спосіб життя: дотримуватися необхідної тривалості сну, харчуватись повноцінною їжею, регулярно займатись фізичними вправами, робити перерви в навчанні [39]. Рекомендовано надавати консультації щодо того, як справлятися зі стресом та навантаженнями під час навчання та екзаменів [39, 40]. Такі консультації, а також акцентування на необхідності фізичного й психічного благополуччя та добрі стосунки у групі допомагають запобігти емоційному вигоранню студента-медика [39]. Усе зазначене має вирішальне значення для підтримки мотивації [24].

Важливо пам'ятати, що кожен студент унікальний, і його мотивація може відрізнятися від мотивації інших. Регулярний зворотний зв'язок від іноземних студентів-медиків і реагування на їх потреби та занепокоєння має вирішальне значення для створення середовища, яке сприяє мотивації та успіху. Забезпечення відповідної підтримки та ресурсів, адаптованих до їх потреб, сприятиме позитивній мотивації вивчати клінічну дисципліну.

Висновки. За результатами огляду літератури визначено фактори, які необхідно враховувати для підвищення мотивації до навчання в іноземних здобувачів ВМО на клінічній кафедрі. Серед напрямів роботи як викладача, так і закладу освіти, для покращення цієї мотивації виділено наступні: необхідність мовної підтримки, забезпечення набуття полікультурної компетентності, сприяння розвитку почуття зв'язку в групі, встановлення чітких навчальних цілей, регулярне забезпечення конструктивного зворотного зв'язку, покращення доступу до отримання клінічного досвіду, призначення наставника або тьютора, підкреслення значущості клінічної дисципліни, надання прикладів ролевих моделей, залучення до участі в дослідницьких проєктах, акцентування уваги на необхідності фізичного і психічного благополуччя.

References:

1. Ukrainnyi derzhavnyi tsentr mizhnarodnoi osvity. 2023 May. Available from: <https://studyinukraine.gov.ua/zhittya-v-ukraini/inozemni-studenti-v-ukraini/>
2. Kovalenko NP, Bobrova NO, Hancho OV, Zachepylo SV. Motyvatsiia studentiv yak zaporuka uspishnoho profesiinoho rozvytku. Medychna osvita. 2020 Oct; (3):43-8. Available from: <https://doi.org/10.11603/me.2414-5998.2020.3.11440>
3. Zakharov SV, Rusakova OO, Smolianova OV. Motyvatsiino-emotsiini aspekty vyboru profesii likaria vstupykamy medychnoho zakladu vyshchoi osvity. Medychna osvita. 2023 Apr 10; (1):35-41. Available from: <https://doi.org/10.11603/m.2414-5998.2023.1.13564>
4. Kusurkar R. Motivation in medical students: a PhD thesis report. *Perspect Med Educ*. 2012 Aug; 1(3):155-7. Available from: <https://doi.org/10.1007/s40037-012-0016-1>
5. Ryan RM, Deci EL, editors. Self-determination theory: basic psychological needs in motivation, development, and wellness. Guilford Press. 2017. Available from: https://www.google.com/books/edition/Self_DeterminationTheory/th5rDwAAQBAJ?hl=en&gbpv=1&dq=inauthor:%22Richard+M.+Ryan%22
6. Orsini C, Evans P, Jerez O. How to encourage intrinsic motivation in the clinical teaching environment?: a systematic review from the self-determination theory. *J Educ Eval Health Prof*. 2015 Apr; 12:8. Available from: <https://doi.org/10.3352/jeehp.2015.12.8>
7. Chovpan HO, Chovpan IS, Batiuk LV, Knihavko VH. Zasoby polipshennia roboty zi studentamy z anhliiskoiu movoiu navchannia u medychnykh vuzakh Ukrainy zalezno vid vkhidnoho rivnia znan ta krainydonora. *Medychna osvita*. 2017 May 11; (1):47-51. Available from: <https://doi.org/10.11603/me.2414-5998.2017.1.7439>
8. Pertseva TO, Naumenko LIu, Razumnyi RV. Shliakhy vdoskonalennia vykladannia klinichnykh dystsyplin v anhlomovnykh studentiv. *Medychna osvita*. 2017 Oct; (2):55-9. Available from: <https://doi.org/10.11603/me.2414-5998.2017.2.7835>
9. Waterval DGJ, Driessen EW, Scherpbier AJJA, Frambach JM. Twelve tips for crossborder curriculum partnerships in medical education. *Med Teach*. 2018 May; 40(5):514-9. Available from: <https://doi.org/10.1080/0142159X.2018.1429585>
10. Yakubovska IO, Vandzhura YaL, Vandzhura Iu, Volynskyi DA, Churpii IK. Psykholoho-pedahohichni aspekty navchannia u studentiv medychnoho zakladu vyshchoi osvity z anhliiskoiu movoiu vykladannia. *Art of Medicine*. 2021 Apr; 1(17):142-9. Available from: <https://doi.org/10.21802/artm.2021.1.17.142>
11. Chen X, Chen B, Li X, Song Q, Chen Y. Mutual benefit for foreign medical students and Chinese post-graduates: A mixed team-based learning method overcomes communication problems in hematology clerkship. *Biochem Mol Biol Educ*. 2017 Mar; 45(2):93-6. Available from: <https://doi.org/10.1002/bmb.20997>
12. Zaikina TS, Kravchun PH, Tytova Hlu, Rynchak PI, Saprychova LV. Osvita inozemtsiv v Ukraini: suchasni vyklyky ta shliakhy yikh podolannia. *Visnyk problem biolohii i medytsyny*. 2021; 1(1):168-70. Available from: <https://doi.org/10.29254/2077-4214-2021-1-159-168-170>
13. Mikhieiev AO, Popovykh VB, Dzhuriak VS. Osoblyvosti adaptatsii inozemnykh studentiv spetsialnosti «medytsyna» do navchannia. *Buk Med Herald*. 2020 Jun; 24(2 (94)):167-72. Available from: <https://doi.org/10.24061/2413-0737.XXIV.2.94.2020.59>
14. Ostafiichuk SO. Formuvannia komunikatyvnykh navychok u studenta-medyka. *Art of Medicine*. 2021 Jul; 2(18):155-9. Available from: <https://doi.org/10.21802/artm.2021.2.18.155>
15. Tyshkovets MP. Profesiine spilkuvannia likaria z patsientom u kardiolohichnomu viddilenni: metodychni rekomendatsii dlia opanuvannia temy anhlomovnyy zdobuvachamy vyshchoi medychnoi osvity. *Medychna osvita*. 2022 May; (1):56-60. Available from: <https://doi.org/10.11603/m.2414-5998.2022.1.12944>
16. Slipchuk V. Formuvannia komunikatyvnykh kompetentnosti inozemnykh studentiv u zakladakh vyshchoi medychnoi osvity Ukrainy. *Neperervna profesiina osvita: Teoriia i praktyka*. 2019; (2):52-7. Available from: <https://doi.org/10.28925/1609-8595.2019.2.5257>
17. Krushynska TIu, Sharun AV, Zakharov SV, Stepanskyi DO. Modeli anhlomovnoho navchannia v medychnomu universyteti. *Med perspekt*. 2022 Sep; 27(3):50-5. Available from: <https://doi.org/10.26641/2307-0404.2022.3.265850>
18. Khaniukov OO, Kalashnykova OS, Sapozhnychenko LV, Smolianova OV. Polikulturna kompetentnist vykladacha ta realizatsiia polikulturnoi osvity u Dniprovskomu derzhavnomu medychnomu universyteti. *SWJ*. 2022; 15(2):52-61. Available from: <https://doi.org/10.30888/2663-5712.2022-15-02-012>
19. Bedeniuk AD, Nesteruk CO, Tverdokhib VV, Mysak AI. Osoblyvosti vykladannia urolohii inozemnym studentam za kredytno-modulnoiu systemoiu. *Medychna osvita*. 2023 Mar; (4):5-9. Available from: <https://doi.org/10.11603/m.2414-5998.2022.4.13274>
20. Yahata S, Takeshima T, Kenzaka T, Okayama M. Fostering student motivation towards community healthcare: a qualitative study. *BMJ Open*. 2021 Jan; 11(1):e039344. Available from: <https://doi.org/10.1136/bmjopen-2020-039344>
21. Van Diggele C, Burgess A, Mellis C. Planning, preparing and structuring a small group teaching session. *BMC Med Educ*. 2020 Dec; 20(Suppl 2):462. Available from: <https://doi.org/10.1186/s12909-020-02281-4>
22. Khaniukov O, Kozlov S, Yehudina Y, Sapozhnychenko L, Kozlova Yu, Somilo O. Formation and improvement of clinical thinking in medical students. *Med. perspekt*. 2019 Apr 2; 24(1):15-20. Available from: <https://doi.org/10.26641/2307-0404.2019.1.162170>
23. Ohorenko VV, Tymofieiev RM, Shornikov AV. Novi pidkhody do opanuvannia praktychnykh navychok z dystsypliny «Psykhiatriia»: klinichno oriietovane komandne zmahannia. *Mizhnarodna konferentsiia «Innovatsiini tekhnolohii v nautsi ta osviti Yevropeiskyi dosvid»: Materialy Elektronne*

- vydannya. 2022. P.69-71. Available from: <https://doi.org/10.5281/zenodo.7981544>
24. Khaniukov OO, Smolianova OV, Shchukina OS. Distance learning during the war in Ukraine: experience of Internal Medicine department (organisation and challenges). *Art of Medicine*. 2022 Oct; 23(3):134-8. Available from: <https://doi.org/10.21802/artm.2022.3.23.134>
  25. Spirina ID, Shornikov AV, Tymofieiev RM, Fedenko YeS. Formuvannia kompetentnosti u studentiv-medykiv z dystsypliny "Psykhiaatria. Narkolohiia" za dopomohoiu rolovykh ihor. *Medychna osvita*. 2018; (3):120-3. Available from: <https://doi.org/10.11603/me.2414-5998.2018.3.8734>
  26. Williams GC, Wiener MW, Markakis KM, Reeve J, Deci EL. Medical students' motivation for internal medicine. *J Gen Intern Med*. 1994 Jun; 9(6):327-33. Available from: <https://doi.org/10.1007/BF02599180>
  27. Kusrkar RA, Croiset G, Galindo-Garré F, Ten Cate O. Motivational profiles of medical students: Association with study effort, academic performance and exhaustion. *BMC Med Educ*. 2013 Dec; 13(1):87. Available from: <https://doi.org/10.1186/1472-6920-13-87>
  28. Peng C. The academic motivation and engagement of students in English as a foreign language classes: does teacher praise matter? *Front Psychol*. 2021 Oct; 12:778174. Available from: <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.778174>
  29. Khabaz Mafinejad M, Mirzazadeh A, Peiman S, Khajavirad N, Mirabdolhagh Hazaveh M, Edalatfard M, et al. Medical students' attitudes towards early clinical exposure in Iran. *Int J Med Educ*. 2016 Jun; 7:195-9. Available from: <https://doi.org/10.5116/ijme.5749.78af>
  30. AkbariRad M, Khadem-Rezaian M, Ravanshad S, Rafiee M, Firoozi A, Zolfaghari SA, et al. Early clinical exposure as a highly interesting educational program for undergraduate medical students: an interventional study. *BMC Med Educ*. 2023 May; 23(1):292. Available from: <https://doi.org/10.1186/s12909-023-04244-x>
  31. Storz MA, Lederer AK, Heymann EP. Medical students from German-speaking countries on abroad electives in Africa: destinations, motivations, trends and ethical dilemmas. *Hum Resour Health*. 2022 Dec; 20(1):9. Available from: <https://doi.org/10.1186/s12960-022-00707-2>
  32. Spencer J. ABC of learning and teaching in medicine: learning and teaching in the clinical environment. *BMJ*. 2003 Mar; 326(7389):591-4. Available from: <https://doi.org/10.1136/bmj.326.7389.591>
  33. Snizhko TB, Vorobiy VD, Snizhko SS, Churpiy IK, Shpilchak LYa. Formation and evaluation features of clinical thinking in distance learning students. *Art of Medicine*. 2021 Jul; 2(18):165-9. Available from: <https://doi.org/10.21802/artm.2021.2.18.165>
  34. Nishikawa K, Ohta R, Sano C. Factors associated with motivation for general medicine among rural medical students: a cross-sectional study. *Int J Environ Res Public Health*. 2022 Apr; 19(9):5102. Available from: <https://doi.org/10.3390/ijerph19095102>
  35. Nugraheni ES, Widyandana D, Hidayah RN. Do autonomy supports improve medical students' motivation in a developing country? *JPKI*. 2022 Jun; 11(2):160-170. Available from: <https://doi.org/10.22146/jpki.67697>
  36. Khaniukov OO, Sapozhnychenko LV, Smolyanova OV. Research competency at the undergraduate level of higher education. *Medychna osvita*. 2020 Apr; 1:36-40. Available from: <https://doi.org/10.11603/me.2414-5998.2020.1.10800>
  37. Alamri Y, Monasterio E, Beckert L, Wilkinson TJ. Intrinsic vs extrinsic motivation as drivers for early engagement in research by medical students. *Adv Med Educ Pract*. 2021 Feb; 12:189-94. Available from: <https://doi.org/10.2147/AMEP.S295909>
  38. Rodionova VV, Hlyniana LA, Hashynova KYu, Razumnyi RV. The role of a scientific circle in students' professional training. *Medychna osvita*. 2020 Apr; 1:72-6. Available from: <https://doi.org/10.11603/me.2414-5998.2020.1.10997>
  39. Klein HJ, McCarthy SM. Student wellness trends and interventions in medical education: a narrative review. *Humanit Soc Sci Commun*. 2022 Mar; 9(1):1-8. Available from: <https://doi.org/10.1057/s41599-022-01105-8>
  40. Ruban PU, Petersen MG, Møller-Madsen B. More than half of the medical students who apply for a dispensation drop out and need focused counselling. *Dan Med J*. 2013 Jul; 60(7):A4663. Available from: <https://ugeskriftet.dk/dmj/more-half-medical-students-who-apply-dispensation-drop-out-and-need-focused-counselling>

UDC 61:378.093-057.875-054.6:[378.015.3:005.32]
**WAYS TO INCREASE MOTIVATION FOR
 STUDYING AMONG FOREIGN MEDICAL
 STUDENTS IN A CLINICAL DEPARTMENT**

O.O. Khaniukov, O.V. Smolianova

Dnipro State Medical University, Department of Internal Medicine 3, Dnipro, Ukraine,
 ORCID ID: 0000-0003-4146-0110,
 e-mail: alex1313@dsma.dp.ua;
 ORCID ID: 0000-0002-8654-381X,
 e-mail: smolyanova.ukr@gmail.com

Abstract. During the last decade, there was a constant increase in the share of foreign medical students in Ukrainian higher education institutions. But this trend was disrupted due to military aggression by the Russian Federation. Therefore, the institutions of higher medical education in Ukraine faced an urgent problem – to increase their attractiveness to foreign applicants now and restore the demand for educational services in the future. Among the main factors influencing the attractiveness of a higher education institution on the international market is the satisfaction of the customer's country with the results of training. The latter are determined by the level of the graduate's mastery of the necessary competencies. And among them, professional ones – which are acquired at clinical departments – have a crucial place and are decisive for the profession. It is important to note that motivation is one of the predictors of competencies acquisition. It has been proven that the inspiration for studying in medical students

changes due to various factors. Their understanding will allow teachers and educational institutions to affect them to promote the development of positive motivation to study a clinical discipline in foreign learners.

That is why **the aim of the study** was, based on the literature review, to establish the factors that influence the motivation to study a clinical discipline among foreign medical students, as well as to determine the ways to increase it.

Results. When studying literary sources, it was found that one of the motivation models widely used in education is the self-determination theory, according to which there are three its key components: autonomy, competency, and relatedness (a sense of connection with others in the group). These three components interact and influence each other, forming the motivation to study the discipline. When students feel independent, consider themselves competent in their abilities, and have a supportive social environment, their motivation increases.

To create positive motivation in foreign learners at the clinical department, it is necessary to understand their needs and make an environment that supports learning. And the strategies to implement this should target both changes on the organization's part and the impact on the

individual student. Some of the interventions are specific to foreigners, while others do not differ from those used in all students, but this does not make them any less valuable.

To increase motivation to study the clinical discipline in foreign medical students, the following directions of work were identified: to provide language support, ensure the acquisition of multicultural competence, foster the development of a sense of connection in the group, set clear learning objectives, regularly provide constructive feedback, improve access to clinical experience, appoint a mentor or tutor, emphasize the importance of clinical discipline, give examples of role models, involve in research projects, accentuate on the need for physical and mental well-being.

It is important to remember that each student is unique and their motivations may differ from those of others. Regular feedback from international medical students and responsiveness to their needs and concerns is critical to creating an environment that fosters motivation to study a clinical discipline.

Keywords: foreign medical students, motivation to study, medical education, clinical department.

Стаття надійшла в редакцію 12.06.2023 р.

Стаття прийнята до друку 29.06.2023 р.